

LANGGATA 19

KULTURHISTORISK KUNNSKAPSGRUNNLAG

Langgata 19 er et kulturminne i Sandnes sentrum. Bygningen har fått juridisk vern på kommuneplannivå som en viktig historisk bygning i byens mest sentrale kulturmiljø. Kulturmiljøet inngår i Riksantikvarens NB! -område. Dette innebærer at det er knyttet nasjonale verneinteresser til kulturmiljøet som Langgata 19 er en del av. Som hjørnegård er den svært viktig for bybildet og opplevelsen av handelsbyen fra århundreskiftet. Autentisiteten er i hovedtrekk høy, og det er et mål at bygningens antikvariske kvaliteter fortsatt kan tas vare på og forsterkes ved framtidige utbedringer.

LANGGATA 19

KULTURHISTORISK KUNNSKAPSGRUNNLAG

ERLING NYGAARD & CO.



Butikkbygning og lagerbygning.

Firmaet er oprinnelig grunnlagt 1892 av Hans Nygaard, som i mange år var revisor og medlem av direksjonen i Sandnes Sparebank og fra 1917 bankens adm. direktør til sin død i 1932.

I 1921 innregistrerte hans sønn Erling Nygaard, kun atten år gammel, firmaet Erling Nygaard & Co., som inntil han ble myndig ble drevet ved hjelp av hans tante frk. Magda Svensens handelsbrev. Herav kompaniholdet.

Den egentlige forretningsvirksomhet av betydning begynte først i 1922, etter at han hadde opholdt sig i Tyskland et halvt års tid for sin videre utdanning. Han har middel- og handelsskoleeksamen.

Da loven om bankchefers adgang til ikke å drive egen forretning kom i 1928, overtok han sin fars detaljforretning i stentøy, kjøkkenutstyr, parfymen og kortvarer, som da utvidedes til også å omfatte en gros salg.

Detaljforretningen har sine lokaler i firmaets egen eiendom til hovedgaten i Sandnes og en gros avdelingen har kontor og lagere i sidebygningen.

Til en begynnelse innskrenket en gros omsetningen sig kun til Rogaland, men er senere ved firmaets stadige vekst utvidet til også å omfatte Sunnhordland, Hardanger, Sogn og Fjordane.

Foruten innehaveren selv, som bereiser hele Rogaland, har firmaet to reisende på de øvrige ruter.

FIRMAET ERLING
NYGAARD & CO SIN
PRESENTASJON I
FESTSKRIFTET TIL
UTSTILLINGEN I
ANLEDNING AV 75-ÅRS
BYJUBILEUM I 1935.

Finner dere feil og mangler,
vennligst registrer disse her:

[Kulturminner i Sandnes
kommune \(arcgis.com\)](#)

[Link til Kulturminneregisteret](#)



Bygård, Anfinsengården, Langgata 19.

Gnr 111

Bnr 428

Gate Langgata

Nummer 19

Beskrivelse Historisk forretningsgård i mur fra 1911. Hjørnegård med viktig beliggenhet.

Utdypende beskrivelse Banksjef Hans Nygård etablerte steintøyforretning her i 1892. I 1911 rev han det gamle huset og bygd ny og større forretningsgård med bolig i 2. etasje. Huset ble satt opp av murmester Johan Sømme og Om. Omundsen. Den er en 2-1/2 etasjes historisk murgård i pusset tegl, med symmetriske fasader og spiss ark mot Flintergata. Det er et forseggjort hus med markerte etasjeskiller og takgesimser. Klassisistiske profiler innrammer vindusåpningene. Taket har tidstypisk skifertekke. Med unntak for sokkeletasjen og noen vinduer er autentisiteten høy. Det gjør huset viktig for kunnskaps om byggeskikken knyttet til murgårder tidlig på 1900-tallet. Som hjørnegård er den svært viktig for bybildet og opplevelsen av handelsbyen fra århundreskiftet.

VerneVerdi Verneverdig

MiljøVerdi M

KultMiljøID 1001

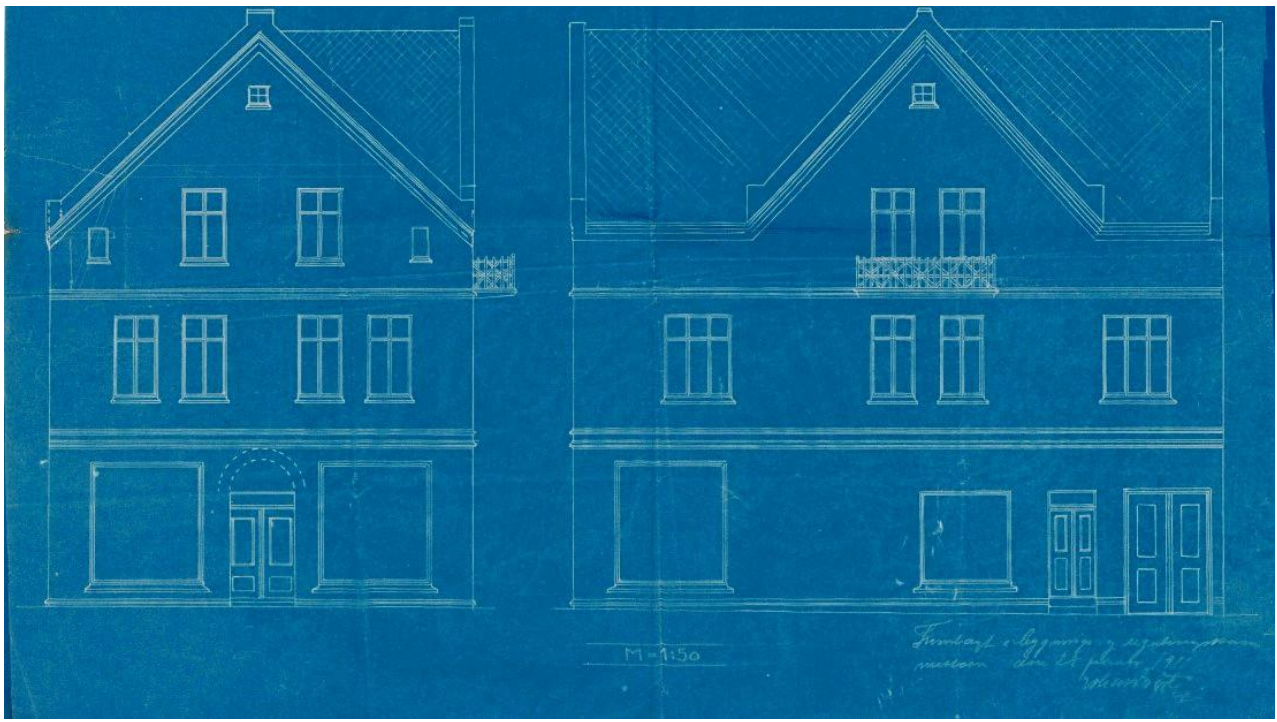
KultMiljøNavn Kvartalsbyens sentrum

NB-Register Ja



F LANGATA NORDOVER I KRYSSET MED FLINTERGATA. NR. 19 ER DEN LYSE MURBYGNINGEN TIL HØYRE. FOTOGRAFIET ER TROLIG TATT AV INGVALD DAHLES SØNNER 1925. (ALSVIK 1998)





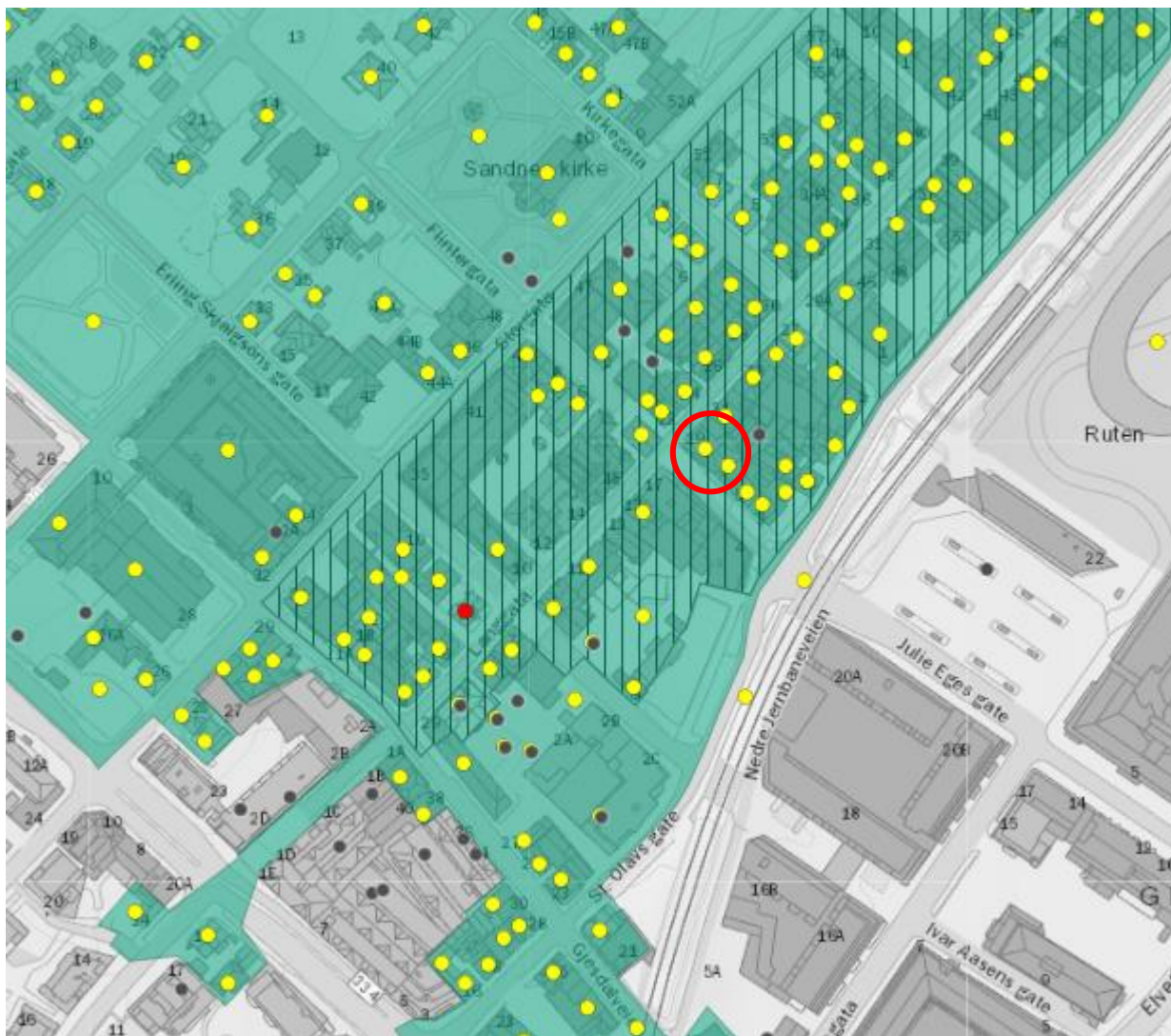
FASADERISS LAGT FRAM FOR SANDNES BYGNINGSKOMMISJON FEBRUAR 1911.

Forretningsgård, tidl. pakkbod, Anfinsengården, Langgata 19.

Gnr	111
Bnr	428
Gate	Langgata
Nummer	19
Beskrivelse	Lagerhus fra 1908 som hørte til Anfinsengården i Langgata 19. Ombygd med ny innmat og postmoderne fasade på 1980-tallet.
Utdypende beskrivelse	Lagerhus for hjørnegården, bygd 1908. Banksjef Hans Nygård etablerte steintøyforretning her i 1892. Før han i 1911 bygde ny forretningsgård, fornyet han lagerbygningen. Opprinnelig var dette en fireetasjes murbygning med gavl mot gata og vinsj med porter i alle fire etasjene. I 1983 ble huset totalt ombygd og sammenbygd med hovedbygningen, men noen vegger og formen se ut til å være som den gamle. Arkitektkontoret Torsvik og Thesen ved Olav Urstad sto for utformingen. Fronten mot Flintergata fikk helt nytt arrangement av vinduer, men beholdt symmetrien fra den gamle pakkboden. Vinduernes inndeling i småruter og fanvinnduet i loftsetasjen gir huset et klart postmoderne preg. Huset innordner seg bebyggelsesmønsteret fra handelsbyen rundt århundreskiftet, samtidig som utformingen på en tydelig måte forteller om en arkitekturtrend da den ble bygd om. Huset er sjeldent og har høy verneverdi.
VerneVerdi	Verneverdig
MiljøVerdi	M
KultMiljøID	1001
KultMiljøNavn	Kvartalsbyens sentrum
NB-Register	Ja



LANGGATA 19 MED TIDLIGERE PAKKBOD SETT FRA FLINTERGATA.



UTSNITT FRA KOMMUNENS KULTURMINNEREGISTER – SKRAVERING VISER NBI-OMRÅDET. RØD RING VISER LANGGATA 19

Om kulturmiljøet

Kulturmiljø: Kvartalsbyens sentrum

Relatert til 1 001
KulturID

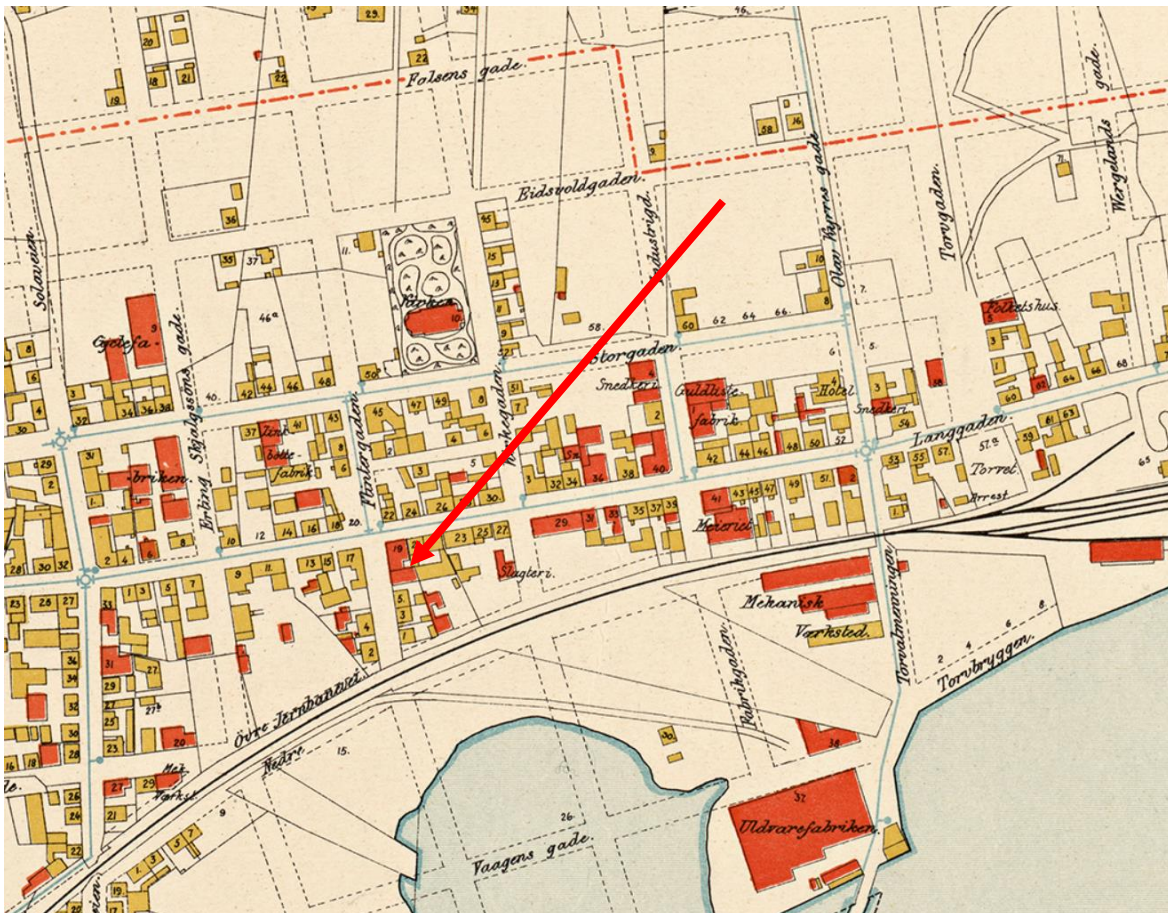
Kulturminnenavn Kvartalsbyens sentrum

Kommentar Sandnes ble ladested i 1860 og representerer en typisk norsk by bygd etter datidens byplanidealer, rutenettplanen. Langgata er ryggraden. Byutviklingen skjøt fart etter at Krossen ble knutepunkt og handelssenter rundt 1870. Tregårdene fra sveitserstilperioden definerer byens hovedkarakter. Murtvangloven av 1904 satte premisser for videre utbygging i og nær sentrum. Fortetting i senere perioder gir tidsdybde til bygningsmiljøet. Kvartalene karakteriseres av hus bygd for bolig og erverv i tett samspill, og gir et variert bilde av handel og industri som byens viktigste næringsveier.



Langgaten nordover fra Krossen. På balkongen oppe til venstre satt ved festlige anledninger et lite hornorkester og spilte.

FOTOGRAFI AV LUDVIG LUDVIGSEN NOROVER FRA KROSSEN. PIL VISER LANGGATA 19.



KRUM – SANDNES 1912 – PIL PEKER PÅ LANGGATA 19. RØDT MARKERER MURHUS.



WIDERØE 1935 – RØD RING VISER EIENDOMMEN LANGGATA 1935 (IKA-W004347)



WIDERØE 1957 – RØD RING VISER EIENDOMMEN LANGGATA 9 (IKA-W106666)

I 1908 bygde Hans Nygaard et større lagerhus på sin eiendom mot Flintergaten, og i 1911 ble det gamle hus revet, og et nytt stort murbygg ble oppført. Det gav plass til både forretningslokaler og privatbolig. Banksjef Hans Nygaard, som var gift med Anna Marie Svendsen, datter av den kjente havnefogd Ole Svendsen, døde i 1932. Deres eldste sønn er h.r.advokat Olaf Nygaard, som i dag er en av Stavangers kjente forretningsadvokater. I 1935 ble Hans Nygaards eiendom av arvingene solgt til Olaus Anfinsen, reisende ved Sandnes Uldvarefabrikk A/S. Han leide forretningslokalene ut til bl. a. Carlsens elektriske forretning til 1957 da Stentøimagasinet flyttet inn. Denne forretning var startet i 1910 av Johan Myrdal, og senere overtatt av hans enke, som i 1940 solgte den til fru Ia Johannesen, Olaus Anfinsens søster. I 1952 gikk hans sønn Jan Liar Anfinsen inn i firmaet som kompanjong med sin tante, og i dag eies og drives Stentøimagasinet av disse to.

UTSNITT FRA. J. SCHANCHE JONASEN. SANDNES GJENNOM 100 ÅR. FØRSTE BIND SANDNES 1964, S. 525.

Kilder

Alsvik, Marit K. og Alsvik, Jan. Sandnes og Jæren. Den svundne tid formidlet gjennom Ingvald Dahles fotografier. 1998.

Jonasen. J. Schanche. Sandnes gjennom 100 år, Sandnes 1964, s.53.

Krums kart 1912, Sandnes kommune.

Widerøe flyfoto 1935, 1950 og 1957. Interkommunalt arkiv Rogaland IKS (IKA Rogaland),

Widerøesamlingen. [Kontakt oss | IKA Rogaland](#)

SEFRAK. Larsen, Aksel. Red. Sandnes 1860–1935. 75-års jubileumsutstilling.

Byarkivet Sandnes. [WebLager Administration](#).

